

Dékáni köszöntő – A teológus: az „azértis szombaton” fürkészője

Jézus szombatonként a zsinagógában tanított. Volt ott egy asszony, akit a betegség lelke már tizennyolc éve hatalmában tartott. Annyira meggörnyedt, hogy egyáltalán nem tudott felegyenesedni. Amikor Jézus meglátta, magához hívta, és így szólt hozzá: „Asszony, megszabadultál betegségedtől”. Közben rátette a kezét. Az rögtön felegyenesedett, és dicsőítette az Istent. A zsinagóga előljárója méltatlankodott azért, hogy Jézus szombaton gyógyított, és a sokasághoz fordult: „Hat napotok van a munkára. Akkor jöjjetek gyógyulást keresni, ne szombaton!” Jézus feléje fordult, és megfelelt neki: „Képmutatók! Van-e köztetek egy is, aki nem oldja el a jászoltól ökrét vagy szamarát szombati napon, hogy megitassa? Ábrahámnak ezt a lányát pedig a sátán tartotta megkötözve immár tizennyolc éve. Nem kellett-e őt feloldani kötelékétől akár szombaton is?” Ellenfelei e szavakra szégyenükben elpirultak. A nép pedig örvendezett, hogy Jézus ilyen csodát művelt. (Lk 13,10-17)

Jézus szombatonként a zsinagógában tanított.

„Asszony, megszabadultál betegségedtől.”

„Hat napotok van a munkára. Akkor jöjjetek gyógyulást keresni, ne szombaton!” – hallottuk a mai nap evangéliumában.

Kedves doktoranduszok!

Ezekben a szavakban – amelyek lényegében egyházi képviselők ajkáról fakad – a legfurcsább nem is azok durvasága, faragatlan volta, sokkal inkább a bennük rejtőző teológia. Majd ÉN, aki „hálát adok neked, Istenem, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló,

igazságtalan, házasságtörő”, majd ÉN, aki „kétszer böjtölök hetenként, és tizedet adok mindenből, amim van”, majd ÉN megmondom neked, aki „a szemedet sem mered az égre emelni” (a vámos), hogy Istennek mikor van fogadóórája.

Igen, mi teológusok hajlamosak vagyunk arra, hogy azt gondoljuk: ismerjük Istent, kiismertük őt. Nemcsak a teológiában vagyunk otthon, hanem Isten munkaterületén is viszonylag otthon érezzük magunkat. Ismerjük az ő időbeosztását, az ő viszonyulási rendszerét. Sőt – ez még súlyosabb – vallásos, lelki életünkben kifolyólag lenézzük mindazokat, akik a mi szemszögünkben nincsenek oly közel Istenhez. Sokszor a négy evangélium mellé megírjuk az ötödiket is, az ötödiket, amely tele van ujjlennyomatunkkal, kicsinyes, földhözragadt gondolatsorainkkal, s amelyet nagylelkűen az első helyre csúsztatunk. Aszerint kell éljenek az emberek. A kereszténység nem egyszer ahelyett, hogy arra ösztökélne mindnyájunkat, hogy „új, nem várt helyeken lássuk meg Istent, túl gyakran vezetett minket arra, hogy Istent oda szorítsuk be, ahol *mi* vagyunk” (Richard Rohr).

A mai evangélium azonban figyelmeztet mindannyiunkat: ne gondoljuk, hogy Isten csak egyházi jóváhagyású GPS-szel tud abban a világban mozogni és ténykedni, amelyet ő teremtett és amelyet ő maga hívott meg az üdvösségre.

Ezért fontos, hogy mi, teológusok, Istenről ne mint *idol*ról beszéljünk. Idollá, bálványá „faragjuk” Istent, amikor „kőbe zárjuk”, amikor a „tabernákulum” elé „nagy követ hengerít[ünk]” (Mt 27,60), sőt, mi több, ezt teológiai ideológiákkal „lepecsétel[jük]” (Mt 27,66). Tesszük ezt mindannyiszor, amikor munkaterületét csupán a templom (lat. *temno,-ere* = „kivágni”, „kihasítani”, „elkerített terület”) szent (lat. *sacrum, sacer* = „bekerít”, „megvéd”) falai közé korlátozzuk.

Nekünk nem a „bekerített” Istent kell hirdetnünk, nekünk nem egy olyan Istenről kell beszélünk, akinek végső soron mi magunk jelöljük ki a munkaterületét, működési területét. Milyen veszélyes, amikor egész lelkipásztori munkánk, amikor az emberek szolgálata ennek az idolként körültáncolt Istennek a „szórakoztatására” épül. Milyen visszatetsző az, amikor azt a benyomást keltjük, hogy *nem mi* vagyunk Isten munkatársai, *hanem Isten* lett a mi munkatársunk. Már nem mi cselekszünk az ő nevében, hanem ő a miénkben.

Megfordítottuk az erőviszonyokat. Isten inasunk lett, olykor cinostársunk. Isten olykor – bocsánat a kifejezésért – „otthonkában” sürgő-forgó kebelcimboránk lett. Milyen borzasztó az, amikor lelkipásztori stratégiánknak alapaxiómája a kényelmes kiszámíthatóság, előreláthatóság, a már tudott, ismert „dolog” jelenlétként való kikiáltása. Istent nem lehet „bekvártélyozni” a templomba, oda letelepíteni, térben és időben az emberi önkényhez kötni.

Ne ilyen teológusok legyünk. Ne ragadjunk le a homogén hétköznapiság megszokottságánál. Tanuljunk meg rácsodálkozni az eseményekre, főleg azokra, amik – ha szabad így fogalmaznom, a „ne szombaton” kiáltvány ellenére „azértis szombaton” történnek. Ezekben is maga Isten cselekszik, ráadásul a számunkra megszokottnál „eredetibb” módon.

Legyünk a rácsodálkozás teológusai, legyünk a rácsodálkozás emberei. Az „azértis szombaton” fürkészői és tanúi életünkben, mások életében. Aki az „azértis szombatot” már valaha is megtapasztalta életében, annak az Isten időképlete már nem a $6+1=7$, hanem annak a 7 az az örökkévalóság megjelenésének jelenje.

Ezen gondolatok jegyében kívánok mindannyiotoknak sikeres együtt gondolkozást, szellemi és lelki felüdülést. Szívvel örülök ennek a találkozási fórumnak. A jó találkozások mindig gazdagítanak, erőt adnak, motiválnak. Munkátokra Isten áldását kérem.

Diósi Dávid
habilitált egyetemi tanár, dékán